

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

2 aprilie 2020*

„Trimitere preliminară – Libera circulație a lucrătorilor – Regulamentul (UE) nr. 492/2011 – Copii ai lucrătorilor frontaliери – Avantaje sociale – Sistem de rambursare a cheltuielilor de transport școlar – Condiție privind reședința într-un land – Excluderea copiilor școlarizați în acest land și care au reședința în alt stat membru decât cel al instituției școlare frecventate – Excluderea resortisanților naționali care au reședința în celelalte landuri”

În cauza C-830/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Tribunalul Administrativ Superior din Renania-Palatinat, Germania), prin decizia din 11 decembrie 2018, primită de Curte la 28 decembrie 2018, în procedura

Landkreis Südliche Weinstraße

împotriva

PF și alții,

cu participarea:

Vertreter des öffentlichen Interesses,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin, președinte de cameră, și domnii D. Šváby și N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Comisia Europeană, de C. Hödlmayr și de B.-R. Killmann, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii (JO 2011, L 141, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între PF, pe de o parte, și Landkreis Südliche Weinstraße, pe de altă parte, în legătură cu suportarea de către land a cheltuielilor de transport școlar al copiilor lucrătorilor frontalieri.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (3)-(5) ale Regulamentului nr. 492/2011 au următorul cuprins:
 - „(3) Este necesară stabilirea unor dispoziții care să permită realizarea obiectivelor prevăzute la articolele 45 și 46 din Tratatul [FUE] referitor la libera circulație.
 - (4) Libera circulație reprezintă un drept fundamental al lucrătorilor și familiilor acestora. [...] Este necesară afirmarea dreptului tuturor lucrătorilor din statele membre de a desfășura, în cadrul Uniunii, o activitate la alegerea lor.
 - (5) Acest drept trebuie recunoscut, fără discriminare, lucrătorilor permanenți, sezonieri și frontalieri, precum și celor angajați în activități de prestare de servicii.”
- 4 Articolul 7 alineatele (1) și (2) din acest regulament prevede:
 - „(1) Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă și, în special, în ceea ce privește remunerarea, concedierea și, în cazul în care rămâne fără un loc de muncă, reintegrarea profesională și reangajarea.
 - (2) Acesta beneficiază de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali.”
- 5 Articolul 10 din regulamentul menționat prevede:

„Copiii resortisantului unui stat membru care este sau a fost încadrat în muncă pe teritoriul unui alt stat membru sunt admiși în sistemul de învățământ general, la cursurile de ucenici și de formare profesională, în aceleași condiții ca și resortisanții statului respectiv, dacă aceștia domiciliază pe teritoriul aceluși stat.

Statele membre încurajează inițiativele care le permit acestor copii să urmeze cursurile menționate în cele mai bune condiții.”

Dreptul german

- 6 Articolul 56 alineatul (1) din Rheinland-pfälzisches Schulgesetz (Legea privind organizarea sistemului școlar al landului Renania-Palatinat) din 30 martie 2004 (GVBl. RP 2004, p. 239), astfel cum a fost modificat ultima dată prin articolul 10 din Legea din 16 februarie 2016 (GVBl. RP 2016, p. 37), prevede:

„Frecventarea școlii este obligatorie pentru toți copiii, adolescenții și tinerii adulți care au domiciliul sau reședința obișnuită în Renania-Palatinat; prezenta dispoziție nu aduce atingere dispozițiilor de drept internațional și acordurilor internaționale.”

- 7 Articolul 69 din această lege, referitor la serviciul de transport școlar, prevede:

„(1) Revine districtelor rurale (Landkreise) și orașelor care nu fac parte dintr-un district [kreisfreie Städte], ca sarcină obligatorie de competența autoadministrării acestor colectivități, să asigure transportul elevilor la școlile primare și la școlile pentru copii cu nevoi speciale situate pe teritoriul acestora, în cazul în care elevii au reședința în Renania-Palatinat și nu li se poate cere în mod rezonabil să parcurgă drumul până la școală fără utilizarea unui mijloc de transport.

Prezenta dispoziție se aplică și în cazul transportului:

1. până la instituția de învățământ secundar cea mai apropiată [...]

În cazul frecventării unei școli din afara landului Renania-Palatinat, districtul rural (Landkreis) sau orașul care nu face parte dintr-un district [kreisfreie Stadt] pe teritoriul căruia elevul își are reședința suportă cheltuielile de transport.

- (2) Nu se poate cere în mod rezonabil unui elev să parcurgă drumul până la școală fără utilizarea unui mijloc de transport în cazul în care traseul este deosebit de periculos sau în cazul în care cel mai scurt traseu pe jos care nu este deosebit de periculos între domiciliu și școala primară este mai lung de doi kilometri, între domiciliu și instituția de învățământ secundar este mai lung de patru kilometri. [...]

- (3) În cazul frecventării unei alte școli decât școala cea mai apropiată în conformitate cu alineatul (1) [al doilea paragraf punctul 1], cheltuielile sunt suportate numai în quantumul necesar pentru acoperirea călătoriei până la cea mai apropiată școală. Pentru a se stabili care este cea mai apropiată școală, vor fi luate în considerare numai școlile unde se predă prima limbă străină aleasă. [...]

- (4) Această sarcină este îndeplinită în principal prin preluarea cheltuielilor de călătorie necesare pentru utilizarea mijloacelor de transport public. În cazul în care rețeaua de transporturi publice nu oferă o legătură care i se poate solicita în mod rezonabil elevului să o împrumute, în mod normal, este necesar să se instituie un serviciu de colectare școlară cu autocarul. Costurile aferente altor mijloace de transport trebuie să fie suportate numai până la nivelul costurilor care ar fi generate în conformitate cu prima teză.”

- 8 Articolul 5 alineatul (1) din Rheinland-pfälzisches Landesgesetz über den öffentlichen Personennahverkehr (Legea privind transporturile publice urbane și interurbane ale landului Renania-Palatinat) din 17 noiembrie 1995 (GVBl. RP 1995, p. 450), astfel cum a fost modificat ultima dată prin articolul 12 din Legea din 22 decembrie 2015 (GVBl. RP 2015, p. 516), prevede:

„Autoritățile responsabile pentru transportul public urban și interurban de persoane sunt, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) punctul 1, districtele rurale (Landkreise) și orașele care nu fac parte dintr-un district (kreisfreie Städte). Acestea își îndeplinesc misiunea în mod facultativ, în cadrul autoadministrării, în limitele capacității lor financiare. [...]

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 9 PF, cetățean german, are reședința în Franța împreună cu părinții săi, care au de asemenea cetățenie germană. Acesta frecventează o școală de învățământ secundar în Landkreis Südliche Weinstraße din landul Renania-Palatinat, în Germania. Locul de muncă al mamei sale este situat de asemenea în Germania.
- 10 Cheltuielile de transport școlar ale lui PF au fost suportate de Landkreis unde acesta este școlarizat până în anul școlar 2014-2015. Pentru anul 2015-2016, Landkreis a notificat însă, prin avizul din 16 iunie 2015, că cheltuielile de transport școlar ale PF nu vor mai fi suportate, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare în Renania-Palatinat. Această legislație ar prevedea astfel că Landkreis nu ar fi obligat să organizeze transportul școlar decât pentru elevii care au reședința în acest land.
- 11 PF a depus o contestație împotriva deciziei Landkreis, care a fost respinsă. Ulterior, acesta a formulat o acțiune împotriva acestei decizii de respingere la Verwaltungsgericht Neustadt an der Weinstraße (Tribunalul Administrativ din Neustadt an der Weinstraße, Germania). Acesta din urmă a admis acțiunea pentru motivul că PF, în calitate de copil al unui lucrător frontalier, avea dreptul să beneficieze de suportarea cheltuielilor sale de transport școlar, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.
- 12 Landkreis a formulat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere, Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Tribunalul Administrativ Superior din Renania-Palatinat, Germania). Aceasta urmărește să afle dacă o dispoziție precum articolul 69 alineatul (1) al doilea paragraf punctul 1 din Legea privind organizarea sistemului școlar al landului Renania-Palatinat încalcă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.
- 13 Instanța de trimitere consideră astfel că această din urmă dispoziție este aplicabilă cauzei cu care este sesizată. Ea apreciază, pe de o parte, că suportarea cheltuielilor de transport școlar în discuție în litigiul principal constituie un avantaj social, în sensul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011. Pe de altă parte, aceasta amintește că, potrivit Hotărârii din 12 mai 1998, Martínez Sala (C-85/96, EU:C:1998:217, punctul 25), sunt vizate toate avantajele care, legate sau nu de un contract de muncă, sunt recunoscute, în general, în favoarea lucrătorilor naționali, în principal datorită calității lor obiective de lucrători sau pentru simplul fapt al reședinței lor pe teritoriul național, și a căror extindere la lucrătorii resortisanți ai altor state membre este aptă să faciliteze mobilitatea acestora.
- 14 Instanța de trimitere solicită totuși să se stabilească dacă măsura națională în discuție în litigiul principal conduce la o discriminare indirectă împotriva lucrătorilor migranți, în sensul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.
- 15 În această privință, instanța de trimitere subliniază în special că, în cauzele în care Curtea a trebuit să se pronunțe, condiția privind reședința cuprindea întregul teritoriu al statului membru respectiv. Or, în cauza principală, întrucât condiția privind reședința este limitată la o parte a teritoriului german, măsura națională ar exclude aproape exclusiv copiii lucrătorilor cu domiciliul în acest stat membru de la beneficiul prestației sociale în discuție în litigiul principal, fiind vizat numai un număr limitat de copii ai lucrătorilor migranți.
- 16 Dacă această măsură națională ar fi totuși considerată ca fiind indirect discriminatorie, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă măsura națională menționată ar putea fi justificată de un motiv imperativ de interes general, în speță necesitatea de a asigura organizarea eficientă a sistemului școlar. Acest obiectiv legitim ar intra sub incidența obligației școlare, care are drept finalitate garantarea dreptului la educație înscris la articolul 26 din Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948, și la articolul 14 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

- 17 Instanța de trimitere precizează că există o legătură indisociabilă între organizarea sistemului școlar și teritoriul, ceea ce ar permite justificarea condiției privind reședința prevăzute de legislația națională în discuție în litigiul principal. Ea se referă, în această privință, la articolul 10 din Regulamentul nr. 492/2011, care subordonează dreptul de a urma cursuri de învățământ general unei condiții privind reședința în statul membru, astfel cum ar fi constatat Curtea în Hotărârea din 13 iunie 2013, Hadj Ahmed (C-45/12, EU:C:2013:390, punctul 31).
- 18 Instanța de trimitere arată, în plus, că renunțarea la o astfel de condiție privind reședința ar fi dificil de pus în aplicare. Ar fi astfel delicat, în ceea ce privește un elev rezident într-un alt stat membru decât cel al instituției școlare frecventate, să se stabilească instituția școlară cea mai apropiată pentru a calcula cuantumul cheltuielilor de transport școlar care trebuie rambursat.
- 19 În aceste condiții, Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Tribunalul Administrativ Superior din Renania-Palatinat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul [...] nr. 492/2011 [...] trebuie să fie interpretat în sensul că o normă de drept național care limitează obligația anumitor colectivități teritoriale [Landkreise] de a asigura un serviciu de transport școlar la rezidenții landului federal din care acestea fac parte are efectul unei discriminări indirecte, chiar dacă s-a stabilit, pe baza unor împrejurări obiective, că, drept urmare a cerinței privind reședința, sunt excluși de la furnizarea serviciului în mod preponderent rezidenții din restul teritoriului național al statului membru?

În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

- 2) Organizarea eficientă a sistemului școlar reprezintă o cerință imperativă de interes general de natură să justifice o discriminare indirectă?

Cu privire la prima întrebare preliminară

- 20 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretat în sensul că reprezintă o măsură indirect discriminatorie o legislație națională care subordonează suportarea transportului școlar de către un land unei condiții privind reședința pe teritoriul acestui land.
- 21 Pentru a răspunde la această întrebare, în primul rând, trebuie precizat, pe de o parte, că orice resortisant al Uniunii, indiferent de locul său de reședință și de cetățenia sa, care se folosește de dreptul la libera circulație a lucrătorilor și care exercită o activitate profesională într-un alt stat membru decât statul său de reședință, se încadrează în domeniul de aplicare al articolului 45 TFUE, dispoziție pe care Regulamentul nr. 492/2011 urmărește să o concretizeze (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 februarie 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, EU:C:2006:123, punctul 31).
- 22 Astfel, un resortisant al unui stat membru care, deși își păstrează locul de muncă în acest stat, își transferă domiciliul în alt stat membru intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la libera circulație a lucrătorilor și, prin urmare, al Regulamentului nr. 492/2011 [a se vedea în acest sens, în ceea ce privește Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO 1968, L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11), abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 18 iulie 2007, Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punctul 19)].
- 23 Pe de altă parte, trebuie amintit că de acest regulament beneficiază lucrătorii frontaliери, astfel cum rezultă din considerentele (4) și (5) ale regulamentului menționat, în temeiul cărora dreptul tuturor lucrătorilor din statele membre de a-și exercita activitatea aleasă în interiorul Uniunii ar trebui

recunoscut, fără discriminare, lucrătorilor „permanenți”, sezonieri și frontalieri, precum și celor angajați în activități de prestare de servicii. De asemenea, articolul 7 din Regulamentul nr. 492/2011, care reia în mod identic textul articolului 7 din Regulamentul nr. 1612/68, se referă, fără excepții, la „lucrătorul resortisant al unui stat membru” (Hotărârea din 27 noiembrie 1997, Meints, C-57/96, EU:C:1997:564, punctul 50, și Hotărârea din 18 iulie 2007, Geven, C-213/05, EU:C:2007:438, punctul 15).

- 24 În plus, din jurisprudența Curții reiese că un resortisant al unui stat membru care, păstrându-și totodată locul de muncă în acel stat, și-a transferat domiciliul într-un alt stat membru și își exercită, din acel moment, activitatea profesională în calitate de lucrător frontier se poate prevala de statutul de „lucrător migrant” în sensul Regulamentului nr. 492/2011 (a se vedea, în ceea ce privește Regulamentul nr. 1612/68, abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 18 iulie 2007, Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punctul 20).
- 25 În speță, cauza principală privește un resortisant german care lucrează în Germania, dar care are reședința în Franța. Elementul de legătură cu dreptul Uniunii privește, în consecință, reședința acestui lucrător într-un alt stat membru decât cel al cărui resortisant este. Întrucât lucrătorul respectiv și-a exercitat libertatea de circulație, acesta are, așadar, dreptul de a se prevala, împotriva statului membru a cărui cetățenie o deține, de Regulamentul nr. 492/2011, care urmărește să pună în aplicare libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii, și în special de articolul 7 alineatul (2) din acest regulament.
- 26 În al doilea rând, trebuie arătat că membrii familiei unui lucrător migrant sunt beneficiari indirecti ai egalității de tratament acordate acestuia din urmă prin articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 [a se vedea, în ceea ce privește articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, devenit articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 40].
- 27 În ceea ce privește noțiunea de avantaj social prevăzută la articolul 7 alineatul (2) din acest regulament, ea cuprinde toate avantajele care sunt legate sau nu de un contract de muncă, care sunt recunoscute, în general, în favoarea lucrătorilor naționali și a căror extindere la lucrătorii resortisanți ai altor state membre este aptă să faciliteze mobilitatea acestora (a se vedea printre altele Hotărârea din 12 mai 1998, Martínez Sala, C-85/96, EU:C:1998:217, punctul 25, precum și Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 38).
- 28 Rezultă că suportarea transportului școlar al unui membru al familiei constituie un avantaj social în sensul acestei dispoziții.
- 29 În al treilea rând, trebuie amintit că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 constituie o expresie particulară, în domeniul specific al acordării avantajelor sociale, a principiului egalității de tratament consacrat la articolul 45 TFUE și trebuie interpretat în același mod ca și această din urmă dispoziție (Hotărârea din 10 octombrie 2019, Krahl, C-703/17, EU:C:2019:850, punctul 21; a se vedea de asemenea, în ceea ce privește articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, devenit articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 35).
- 30 Acest principiu al egalității de tratament interzice nu numai discriminările evidente, întemeiate pe cetățenie, ci și orice forme disimulate de discriminare care, prin aplicarea altor criterii de diferențiere, conduc, în fapt, la același rezultat (Hotărârea din 10 octombrie 2019, Krahl, C-703/17, EU:C:2019:850, punctul 23; a se vedea de asemenea, în ceea ce privește articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68, devenit articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 41, precum și jurisprudența citată).
- 31 Astfel, o condiție privind reședința pe teritoriul național impusă de o legislație națională pentru a beneficia de o alocație de educație constituie o discriminare indirectă dacă, prin însăși natura sa, îi poate afecta mai mult pe lucrătorii migranți decât pe cei naționali și, în consecință, dacă prezintă

riscul de a-i defavoriza în special pe primii (a se vedea în ceea ce privește Regulamentul nr. 1612/68, abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 18 iulie 2007, Hartmann, C-212/05, EU:C:2007:437, punctele 28-31).

- 32 Rezultă că măsura națională în discuție în litigiul principal, întrucât subordonează rambursarea cheltuielilor de transport școlar unei condiții de reședință în land, poate, prin însăși natura sa, să defavorizeze în special lucrătorii frontalieri care au reședința în alt stat membru. Prin urmare, aceasta constituie o discriminare indirectă, interzisă la articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.
- 33 O astfel de concluzie nu poate fi repusă în discuție de faptul că lucrătorii naționali, care au reședința în celelalte landuri, sunt afectați de asemenea de această măsură națională.
- 34 Astfel, pe de o parte, trebuie amintit că, în măsura în care se stabilește că reglementarea națională poate, prin însăși natura sa, să afecteze mai mult lucrătorii frontalieri decât lucrătorii naționali, este indiferent, în vederea calificării drept discriminare indirectă, dacă măsura națională afectează, eventual, atât resortisanții naționali care nu sunt în măsură să respecte un astfel de criteriu, cât și lucrătorii frontalieri. Astfel, pentru ca o măsură să poată fi calificată drept indirect discriminatorie, nu este necesar ca aceasta să aibă ca efect favorizarea tuturor resortisanților naționali sau defavorizarea numai a lucrătorilor frontalieri, cu excluderea propriilor cetățeni (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 martie 2019, Gemeinsamer Betriebsrat EurothermenResort Bad Schallerbach, C-437/17, EU:C:2019:193, punctele 31 și 32; a se vedea de asemenea, în ceea ce privește Regulamentul nr. 1612/68, abrogat și înlocuit prin Regulamentul nr. 492/2011, Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 45).
- 35 Pe de altă parte, întrucât discriminarea în discuție în cauza principală își are originea într-o condiție privind reședința pe o parte a teritoriului unui stat membru, iar nu într-o condiție de cetățenie, pentru a stabili existența unei discriminări astfel cum este definită la punctele 30 și 31 din prezenta hotărâre, este irelevant dacă lucrătorii naționali care au reședința în alt land sunt de asemenea discriminați de această condiție privind reședința. Situația lor intră, dacă este cazul, în sfera noțiunii de discriminare inversă și nu este luată în considerare de dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Ordonanța din 19 iunie 2008, Kurt, C-104/08, nepublicată, EU:C:2008:357, punctele 22 și 23).
- 36 În orice caz, o astfel de măsură națională constituie un obstacol în calea liberei circulații a lucrătorilor, interzis la articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011, întrucât, chiar dacă este aplicabil fără distincție, poate împiedica sau descuraja un resortisant al unui stat membru să părăsească statul său de origine pentru a-și exercita dreptul la liberă circulație (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, punctul 96).
- 37 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare preliminară adresată că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretat în sensul că o legislație națională care subordonează suportarea transportului școlar de către un land unei condiții privind reședința pe teritoriul acestui land constituie o discriminare indirectă, întrucât poate, prin însăși natura sa, să afecteze mai mult lucrătorii frontalieri decât lucrătorii naționali.

Cu privire la a doua întrebare preliminară

- 38 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretat în sensul că necesitatea de a asigura organizarea eficientă a sistemului școlar constituie un motiv imperativ de interes general care poate justifica o măsură națională calificată drept discriminare indirectă.

- 39 Trebuie amintit că o discriminare indirectă este în principiu interzisă, cu excepția cazului în care este justificată în mod obiectiv. În acest scop, ea trebuie, pe de o parte, să fie de natură să asigure realizarea unui obiectiv legitim și, pe de altă parte, să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv (Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 46, și Hotărârea din 10 iulie 2019, Aubriet, C-410/18, EU:C:2019:582, punctul 29).
- 40 În această privință, Curtea a statuat că o acțiune întreprinsă de un stat membru pentru a asigura un nivel ridicat de formare a populației sale rezidente urmărește un obiectiv legitim, susceptibil să justifice o discriminare indirectă, și că efectuarea studiilor superioare constituie un obiectiv de interes general recunoscut la nivelul Uniunii (Hotărârea din 20 iunie 2013, Giersch și alții, C-20/12, EU:C:2013:411, punctul 53, și Hotărârea din 10 iulie 2019, Aubriet, C-410/18, EU:C:2019:582, punctul 31).
- 41 Rezultă că obiectivul menționat de instanța de trimitere în prezenta cauză, și anume organizarea eficientă a sistemului școlar, în măsura în care se referă la dreptul la educație garantat la articolul 14 din Carta drepturilor fundamentale, poate constitui un obiectiv legitim, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 39 din prezenta hotărâre.
- 42 Cu toate acestea, trebuie să se constate că, pe de o parte, deși dispozițiile naționale în discuție în litigiul principal se înscriu în cadrul unei legi privind organizarea sistemului școlar al landului Renania-Palatinat, ele privesc exclusiv organizarea transportului școlar în acest land. Pe de altă parte, însuși faptul că articolul 69 din Legea privind organizarea sistemului școlar al landului Renania-Palatinat prevede că, dacă instituția frecventată este situată în afara teritoriului acestui land, cheltuielile de transport sunt suportate de Landkreis sau de orașul care nu face parte dintr-un Landkreis pe teritoriul căruia are domiciliul elevul atestă că organizarea transportului școlar la nivelul landului și organizarea sistemului școlar în acest land nu sunt în mod necesar legate una de cealaltă.
- 43 Prin urmare, astfel cum observă Comisia Europeană, dispozițiile naționale în discuție în litigiul principal nu prezintă o legătură suficient de strânsă cu organizarea sistemului școlar pentru a se putea considera că aceste dispoziții urmăresc un asemenea obiectiv legitim.
- 44 În orice caz, condiția privind reședința opusă părților din litigiul principal nu poate fi considerată ca fiind indispensabilă pentru planificarea și pentru organizarea transportului școlar din moment ce, astfel cum arată instanța de trimitere, ar putea fi avute în vedere alte măsuri. În special, pentru calcularea cuantumului cheltuielilor de transport școlar care trebuie rambursate, ar putea fi luat în considerare, cu titlu de domiciliu al elevului, „punctul în care traseul în linie dreaptă dintre locul de reședință real și instituția școlară cea mai apropiată traversează frontiera”.
- 45 În această privință, trebuie subliniat că faptul, menționat de instanța de trimitere, că punerea în aplicare a unor astfel de măsuri alternative de către autoritățile naționale este mai delicată nu este suficient în sine pentru a justifica atingerea adusă unei libertăți fundamentale garantate de Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 mai 2016, Kohll și Kohll-Schlesser, C-300/15, EU:C:2016:361, punctul 59) și, prin urmare, pentru a justifica un obstacol în raport cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011.
- 46 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare preliminară adresată că articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretat în sensul că dificultățile practice legate de organizarea eficientă a transportului școlar în cadrul unui land nu constituie un motiv imperativ de interes general care poate justifica o măsură națională calificată drept discriminare indirectă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

⁴⁷ Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

- 1) Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 492/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2011 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Uniunii trebuie interpretat în sensul că o legislație națională care subordonează suportarea transportului școlar de către un land unei condiții privind reședința pe teritoriul acestui land constituie o discriminare indirectă, întrucât poate, prin însăși natura sa, să afecteze mai mult lucrătorii frontaliери decât lucrătorii naționali.**
- 2) Articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 492/2011 trebuie interpretat în sensul că dificultățile practice legate de organizarea eficientă a transportului școlar în cadrul unui land nu constituie un motiv imperativ de interes general care poate justifica o măsură națională calificată drept discriminare indirectă.**

Semnături